

یادداشت سیاست‌گذاری اقتصاد و توسعه کشاورزی و روستایی

سال ۶ / شماره ۸۵ / ۱۴۰۴

۱۴۰۴/۰۴/۱۶

مطالب این شماره

تحلیل تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در
خردادماه ۱۴۰۴..... ۲

تهیه و تحلیل: کتایون شمشادی

این موسسه با کمال احترام و سپاس، پذیرای نظرات ارزشمند خوانندگان
این اثر می‌باشد

تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ کدپستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir
<https://www.agri-peri.ac.ir>

عنوان: تحلیل تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در خردادماه ۱۴۰۴

تهیه و تحلیل: کتابون شمشادی

کد: BR-2-14040416-(08)

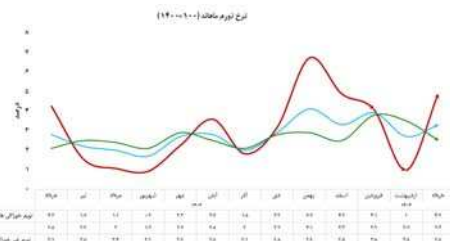
خلاصه مدیریتی:

بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، تغییرات شاخص قیمت مصرف‌کننده در خردادماه سال ۱۴۰۴ به شرح جدول زیر می‌باشد که انواع تورم در تمامی گروه‌ها به استثناء تورم غیر خوراکی‌ها و خدمات روندی افزایشی داشته است.

شاخص	تورم ماهیانه	تورم فصلی	تورم سالانه
تورم کل	۲.۷	۳.۳	۳۴.۵
تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات	۱.۱	۴.۹	۳۲.۷
تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات روستایی	-۰.۷	۴	۳۲.۲
تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات شهری	۱.۲	۵.۱	۳۲.۵
تورم خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها	۱	۴.۹	۳۲.۷
تورم خوراکی‌ها	-۰.۸	۴.۸	۳۲.۵
تورم غیر خوراکی‌ها و خدمات	۳.۵	۲.۵	۳۵.۵

تجزیه و تحلیل:

در خردادماه روند نرخ تورم ماهیانه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات مجدداً افزایشی شد و از ۱.۱ درصد در خردادماه با ۳.۸ واحد درصد افزایش به ۴.۹ درصد رسید. این در حالی است که تورم کل ۰.۶ واحد درصد افزایش و تورم غیر خوراکی‌ها و خدمات ۱ واحد درصد کاهش یافته است. نرخ تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در خانوارهای شهری و روستایی نیز روندی افزایشی داشته و شدت افزایش تورم مواد غذایی در خانوارهای شهری بیشتر از خانوارهای روستایی بوده است. نرخ تورم خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها نیز در خرداد ماه برابر ۴.۹ درصد گزارش شده که برابر با نرخ تورم ماهیانه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات می‌باشد.

نمودار (۱): روند ماهیانه تورم کل، خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و غیر خوراکی‌ها و خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

ماخذ: مرکز آمار ایران

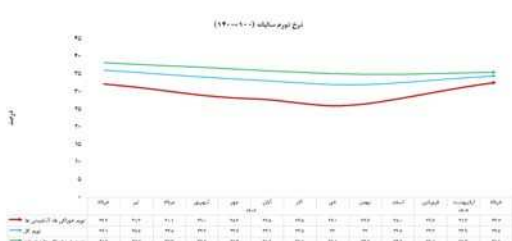
نرخ تورم نقطه‌ای خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها نیز در خرداد ماه روندی افزایشی داشته و با ۰.۸ واحد درصد افزایش به ۴۲.۳ درصد رسیده است. به بیانی دیگر، خانوارهای کل کشور در خردادماه سال جاری ۴۲.۳ درصد بیشتر از خرداد سال گذشته، برای تهیه مواد غذایی هزینه پرداخت نموده‌اند که نسبت به اردیبهشت‌ماه روندی افزایشی داشته است. در ماه گذشته، نرخ تورم نقطه‌ای مواد غذایی در خانوارهای شهری و روستایی نیز روندی افزایشی داشته و شدت افزایش در خانوارهای شهری بیشتر از خانوارهای روستایی بوده است.

نمودار (۲): روند تورم نقطه‌ای کل، خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و غیر خوراکی‌ها و خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

ماخذ: مرکز آمار ایران

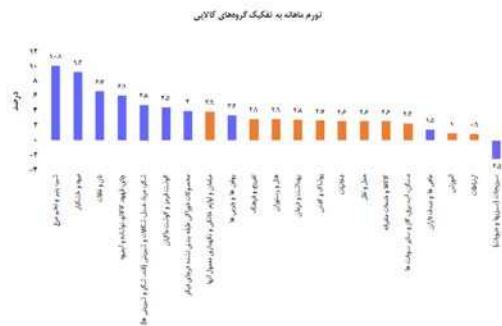
در خردادماه روند افزایشی نرخ تورم سالانه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها تداوم داشته و از ۳۱.۲ درصد در اردیبهشت ماه به ۳۲.۷ درصد رسیده است (۱.۵ واحد درصد افزایش). علاوه بر آن، در خرداد ماه، روند کاهشی آن نیز طی یک سال گذشته (خرداد ۱۴۰۳ الی خرداد ۱۴۰۴)، متوقف شده و در ماه گذشته روندی افزایشی داشته است. بطوریکه تورم مواد غذایی در خرداد ۱۴۰۳ برابر ۳۲.۲ درصد بوده که در خرداد ۱۴۰۴ به ۳۲.۷ درصد افزایش یافته است (نمودار ۳). در خردادماه، علاوه بر اینکه شدت افزایش تورم مواد غذایی در خانوارهای روستایی بیشتر از خانوارهای شهری بوده؛ سطح تورم مواد غذایی نیز بالاتر از خانوارهای شهری گزارش شده است.

نمودار (۳): روند تورم سالانه تورم کل، خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و غیر خوراکی‌ها و خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

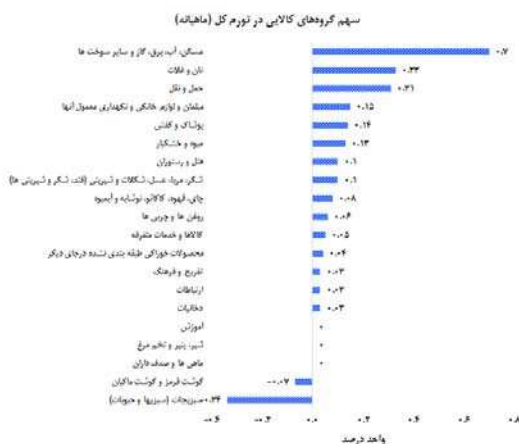
ماخذ: مرکز آمار ایران

گروه سبزیجات نیز همچنان منفی بوده و برابر ۲.۵- درصد گزارش شده است.

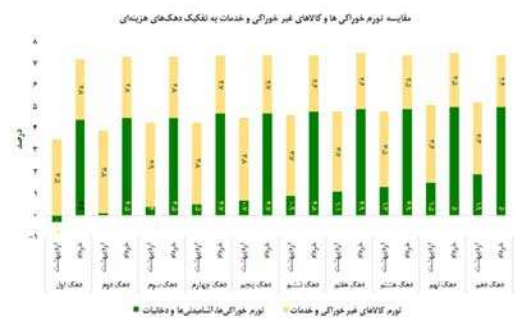
نمودار (۵): تورم ماهیانه به تفکیک گروه‌های کالایی
ماخذ: مرکز آمار ایران

نکته قابل تامل آن است که کالاهای مختلف به یک اندازه بر روی تورم کل تاثیر ندارند و با توجه به ضریب اهمیت آن متفاوت هستند. بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، سهم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در تورم خردادماه ۱۶۵ واحد درصد بوده که نسبت به اردیبهشت‌ماه روندی افزایشی داشته است. سهم کالاهای غیر خوراکی و خدمات نیز در تورم کل ۱۶۶ واحد درصد بوده است که روندی کاهشی نسبت به ماه قبل داشته است. در میان گروه‌های کالایی همچنان گروه مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها، گروه‌های کالایی بیشترین سهم را در افزایش تورم کل داشته است (۰.۷۷ واحد درصد). پس از آن گروه نان و غلات (۰.۴۴ واحد درصد) در رتبه دوم قرار داشته است (نمودار ۶).

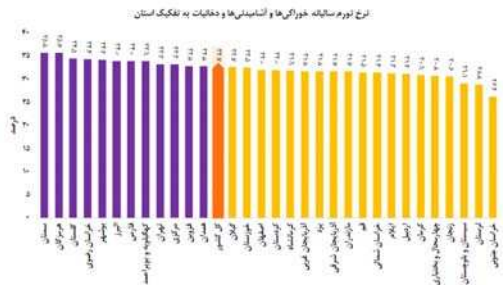
نمودار (۶): سهم گروه‌های کالایی در تورم کل (ماهانه)
ماخذ: مرکز آمار ایران

در خردادماه نرخ تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در تمامی دهک‌های هزینه‌ای دارای روندی افزایشی بوده و نرخ افزایش آن به طور میانگین ۳.۹۳ واحد درصد بوده است. در این ماه، اگر چه نرخ تورم مواد غذایی گزارش شده در دهک‌های پایین هزینه‌ای کمتر از تورم مواد غذایی در دهک‌های بالا بوده است، اما شدت افزایش تورم مواد غذایی در دهک‌های پایین هزینه‌ای (اول تا سوم) بیشتر از سایر دهک‌ها بوده است. آنچه مسلم است، در شرایط تورمی حاکم بر اقتصاد کشور علاوه بر آنکه تمامی افراد جامعه متضرر می‌شوند، خانوارهای دهک‌های پایین هزینه‌ای؛ با توجه به آنکه شدت افزایش تورم مواد غذایی بیشتر بوده است؛ فشار بیشتری را متحمل شده و دسترسی اقتصادی آنان به مواد غذایی را با چالش اساسی مواجه می‌سازد. لذا، در شرایط کنونی تداوم سیاست‌ها و اقدامات حمایتی (طرح کالا برگ) به منظور تأمین کالاهای اساسی و مورد نیاز اقشار آسیب‌پذیر جامعه تا حدودی می‌تواند فشار ناشی از افزایش تورم و کاهش تقاضای آنان را برای دستیابی به کالاهای اساسی، بهبود بخشد.

نمودار (۴): مقایسه تورم ماهیانه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات و تورم کالاهای غیر خوراکی و خدمات به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای
ماخذ: مرکز آمار ایران

در میان گروه‌های کالایی، بیشترین تورم ماهیانه مربوط به گروه شیر، پنیر و تخم‌مرغ بوده (۱۰.۱ درصد) و پس از آن گروه میوه و خشکبار (۹.۳ درصد) و نان و غلات (۶.۷ درصد) قرار داشته است. با توجه به مصوبه شورای قیمت‌گذاری و اتخاذ سیاست‌های حمایتی در خصوص اصلاح قیمت شیر خام و مصوبه ستاد اقتصادی دولت در خصوص اصلاح قیمت تخم‌مرغ، تورم این گروه کالایی بیشترین تورم را در میان خوراکی‌ها داشته است. همچنین با اصلاح قیمت گوشت مرغ، تورم گروه گوشت قرمز و گوشت ماکیان که در اردیبهشت ماه ۰.۹- درصد گزارش شده بود، به ۴.۵ درصد در خرداد ماه افزایش یافت. در خردادماه، با توجه به تداوم کاهش قیمت سیب‌زمینی، گوجه‌فرنگی و پیاز تورم

نمودار (۸): تورم سالانه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات به تفکیک استان در ۱۲ ماه منتهی به خردادماه ۱۴۰۴
ماخذ: مرکز آمار ایران

توصیه‌های سیاستی:

کاهش تورم، به‌ویژه در بخش مواد غذایی، نیازمند یک رویکرد جامع و چندجانبه است که نیازمند تعامل دستگاه‌های مختلف و ذیربط می‌باشد. علاوه بر این، شرایط اقتصادی و متغیرهای کلان اقتصادی از جمله نرخ ارز، از عوامل موثر بر شکل‌گیری انتظارات تورمی و افزایش تورم مواد غذایی می‌باشد که در خرداد ماه به دلیل آغاز جنگ تحمیلی ۱۲ روزه، انتظارات تورمی تشدید شده است. بنابراین، پیشنهادات زیر به منظور کاهش نرخ تورم مواد غذایی پیشنهاد می‌شود:

۱. کنترل نرخ ارز و ایجاد ثبات ارزی به منظور جلوگیری از تشدید انتظارات تورمی.
۲. استفاده از سیاست‌های پولی و مالی مناسب: اتخاذ سیاست‌های مناسب در زمینه نرخ بهره و کنترل نقدینگی می‌تواند به ثبات قیمت‌ها کمک کند.
۳. سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه با هدف بهبود روشهای کشت و تولید محصولات کشاورزی
۴. حمایت از تولید داخلی: افزایش حمایت از کشاورزان و تولیدکنندگان مواد غذایی می‌تواند به افزایش عرضه و کاهش قیمت‌ها کمک کند. این حمایت می‌تواند شامل تسهیلات مالی، حمایت‌های بیمه‌ای، آموزش‌های تخصصی و تأمین تجهیزات کشاورزی باشد.
۵. جهت‌دهی یارانه‌های تولیدی در قالب پوشش‌های فراگیر بیمه‌ای در محصولات اساسی و راهبردی
۶. برآورد دقیقی از نیاز داخلی با توجه به جمعیت کشور و در نظر گرفتن حضور اتباع، تولید داخلی (با توجه به شرایط اقلیمی)

بررسی روند تورم ماهانه مواد غذایی به تفکیک استان نشان می‌دهد که در خردادماه، استان خراسان جنوبی با تورم ۸.۱ درصد، بالاترین نرخ تورم ماهیانه و استان کهگیلویه و بویراحمد با تورم ۱.۹ درصد کمترین تورم ماهانه را در میان استان‌های کشور را داشته‌اند. همچنین تورم مواد غذایی در تمامی استان‌های کشور (به جز استان یزد) دارای روندی افزایشی بوده که بیشترین افزایش نیز در استان خراسان جنوبی (۷.۴ واحد درصد) بوده است.

نمودار (۷): تورم ماهیانه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و دخانیات به تفکیک استان در خردادماه ۱۴۰۴
ماخذ: مرکز آمار ایران

در خردادماه، استان سمنان با تورم سالانه ۳۵.۸ درصد دارای بالاترین تورم و استان خراسان جنوبی با تورم ۲۶.۲ درصد دارای کمترین تورم سالانه مواد غذایی در میان استان‌های کشور بوده‌اند. همچنین در خردادماه، نرخ تورم مواد غذایی در تمامی استان‌های کشور دارای روند افزایشی بوده که همچون ماه گذشته، استان سیستان و بلوچستان دارای بیشترین افزایش (۲.۶ واحد درصد) و استان خراسان جنوبی دارای کمترین افزایش (۰.۴ واحد درصد) بوده‌اند. توجه به پراکنش تورم در میان استان‌های کشور و همچنین شدت کاهش آن می‌تواند در اجرای موفق سیاست‌ها و اقدامات حمایتی و اصابت به جامعه هدف مشمر ثمر واقع شود.

می‌تواند در برآورد نیاز به واردات کالاهای اساسی مک کرده و از کاهش عرضه و افزایش قیمت جلوگیری نمود.

۷. تقویت زنجیره تأمین: بهبود زنجیره تأمین مواد غذایی، از تولیدکننده تا مصرف‌کننده، می‌تواند به کاهش هزینه‌ها و افزایش دسترسی به محصولات با قیمت مناسب کمک کند.

۸. آموزش و فرهنگ‌سازی: افزایش آگاهی مردم نسبت به مدیریت بهتر منابع غذایی، به‌ویژه در مصرف خانگی، می‌تواند به کاهش تقاضای کاذب و در نتیجه کاهش قیمت‌ها کمک کند.

۹. توسعه زیرساخت‌ها: سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های حمل و نقل و ذخیره‌سازی به بهبود دسترسی به بازارها و کاهش هدررفت محصولات غذایی کمک کند.

منابع:

۱. مرکز آمار ایران

۲. گمرک ج.ا.ا.

تهران - بلوار کریمخان زند - انتهای خیابان شهید عضدی (آبان) جنوبی - خیابان رودسر - پلاک ۵

تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ شماره: ۸۸۹۶۶۶۰ کدپستی: ۳۷۳۱۳ - ۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir

ECE: ece.aperi@agri-peri.ac.ir

<https://www.agri-peri.ac.ir>